

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Andra kammaren.

Nr 13.

Onsdagen den 2 februari.

Kl. 2,30 e. m.

§ 1.

Justerades de vid kammarens sammanträde den 27 nästlidna januari förda protokollen.

§ 2.

I enlighet med därom den 22 nästlidna januari fattat beslut skulle nu företagas val av tio suppleanter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 79 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 76 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» och 47 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Westerström*,

» andra	»	»	<i>Svensson</i> i Torlarp,
» tredje	»	»	<i>Gustafson</i> i Kasenberg och
» fjärde	»	»	<i>Svensson</i> i Kompersmåla.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Lundström* i Vreten,

» andra	»	»	<i>Bäcklund</i> ,
» tredje	»	»	<i>Eronn</i> och
» fjärde	»	»	<i>Julin</i> .

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Olsson* i Ramsta,

» andra	»	»	<i>Sigfrid</i> .

Andra kammarens protokoll 1916. Nr 13.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

- herr *Westerström*,
- » *Lundström* i Vreten,
- » *Olsson* i Ramsta,
- » *Svensson* i Torlarp,
- » *Bäcklund*,
- » *Gustafson* i Kasenberg,
- » *Eronn*,
- » *Sigfrid*,
- » *Svensson* i Kompersmåla och
- » *Julin*.

§ 3.

Härefter företogs val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 77 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 76 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» och 46 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga:

- såsom första namn herr *Gabrielsson*,
- » andra » » *Pettersson* i Vrätsered,
- » tredje » » *Magnusson* i Skövde och
- » fjärde » » *Persson* i Fritorp.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga:

- såsom första namn herr *Lindström*,
- » andra » » *Hansson*,
- » tredje » » *Erikson* i Uppsala och
- » fjärde » » *Lundberg*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkte valsedlarna upptogo samtliga:

- såsom första namn herr *Andersson* i Altofta och
- » andra » » *Runefors*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Gabrielsson*,
 » *Lindström*,
 » *Andersson* i Altofta,
 » *Pettersson* i Vråtsered,
 » *Hansson*,
 » *Magnusson* i Skövde,
 » *Erikson* i Uppsala,
 » *Runefors*,
 » *Persson* i Fritorp och
 » *Lundberg*.

§ 4.

Vidare företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 76 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 76 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» samt 44 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Svensson* i Kompersmåla,
 » andra » » *Larsson* i Kroken,
 » tredje » » *Ohlsson* i Säljeröd och
 » fjärde » » *Elisson*.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Skareen*,
 » andra » » *Ericsson* i Åtvidaberg,
 » tredje » » *Olsson* i Rödningberg och
 » fjärde » » *Gylfe*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Osberg* och
 » andra » » *Sigfrid*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna därvid beträffande första, fjärde, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillfölla platserna nedan-nämnda personer i följande ordning:

herr *Svensson* i Kompersmåla,
 » *Skareen*,
 » *Osberg*,

herr *Larsson* i Kroken,
 » *Ericsson* i Ätvidaberg,
 » *Olsson* i Rödningsberg,
 » *Ohlsson* i Säljeröd,
 » *Sigfrid*,
 » *Gylfe* och
 » *Elisson*.

§ 5.

Vid nu anställt val av suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 75 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 73 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» och 45 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet.»

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Norman*,
 » andra » » *Magnusson* i Skövde,
 » tredje » » *Rydén* i Klosterbergane och
 » fjärde » » *Gustafson* i Kasenberg.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Flognfält*,
 » andra » » *Lindstam*,
 » tredje » » *Johansson* i Kullersta och
 » fjärde » » *Johansson* i Sollefteå.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Eklund* och
 » andra » » *Osberg*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Norman*,
 » *Flognfält*,
 » *Eklund*,
 » *Magnusson* i Skövde,
 » *Lindstam*,
 » *Rydén* i Klosterbergane,
 » *Johansson* i Kullersta,
 » *Osberg*,

herr *Gustafson* i Kasenberg och
» *Johansson* i Sollefteå.

§ 6.

Slutligen anställdes val av suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 77 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet», 73 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» och 45 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Elisson*,
» andra » » *Jönsson* i Mårdslycke,
» tredje » » *Norman* och
» fjärde » » *Winkler*.

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Zander*,
» andra » » *Sköld*,
» tredje » » *Ericsson* i Arboga och
» fjärde » » *Lundberg*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga:

såsom första namn herr *Runefors* och
» andra » » *Jönsson* i Fridhill.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillfölo dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Elisson*,
» *Zander*,
» *Runefors*,
» *Jönsson* i Mårdslycke,
» *Sköld*,
» *Norman*,
» *Ericsson* i Arboga,
» *Jönsson* i Fridhill,
» *Winkler* och
» *Lundberg*.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående fem paragrafer omförmälda valen.

§ 8.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid:

till statsutskottet propositionerna:

nr 29, angående anslag till allmänna järnvägslånefonden för femårsperioden 1917—1921;

nr 30, angående avsättning till fonden för bibanor i vissa delar av riket; och

nr 31, angående visst medgivande i fråga om framtida låneunderstöd av staten till järnväg från Gullabo till Torsås; samt

till lagutskottet propositionen nr 28, med förslag till lag om rätt domstol i vissa mål angående frälsemän.

§ 9.

Vidare föredrogos var efter annan de på kammarens bord ligande motionerna; och remitterades därvid:

till tillfälligt utskott motionerna:

nr 194, av herr *Akerman m. fl.*;

nr 195, av herr *Molin* i Dombäcksmark; och

nr 196, av herrar *Molin* i Dombäcksmark och *Öberg*; samt

till statsutskottet motionen nr 197, av herr *Ingvarson*.

Vid föredragning härefter av herrar *Öbergs* och *Molins* i Dombäcksmark motion, nr 198, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande statsunderstöd åt kontrollföreningar i Norrland och Dalarne, begärdes ordet av:

Ang. återkallande av en motion.

Herr *Öberg*, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Då den av mig och herr *Molin* i Dombäcksmark väckta motionen om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande statsunderstöd åt kontrollföreningar i Norrland och Dalarne anses vara av beskaffenhet att tillhöra ständigt utskott och motionstiden till sådant utskott redan är försluten, anhåller jag vördsamt att få återkalla motionen.

Herr *Molin* i Dombäcksmark instämde häruti.

Kammaren biföll den av herrar *Öberg* och *Molin* i Dombäcksmark gjorda anhållan.

§ 10.

Herr talmannen tillkännagav, att han låtit uppgöra förslag till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av *första tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Byström*, nr 1, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i villkoren för inträde vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning såsom lärare vid småskola och mindre folkskola eller såsom biträdande lärare vid folkskola;

herrar *Welin* och *Lingström*, nr 13, angående vissa ändringar i gällande folkskolestadga;

herr *Sigfrid*, nr 27, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av rätt för kyrkostämma att besluta om obligatorisk undervisning i huslig ekonomi;

herr *Sjöberg*, nr 43, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i sättet för uppburden av de direkta skatterna till staten;

herr *Byström*, nr 123, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i gällande föreskrifter rörande utfärdande av prästbetyg;

herr *Hellberg* i Ljungskile, nr 126, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående församlingarnas frihet att under viss tid efter införandet av ny kyrkobibel vid gudstjänst använda den äldre bibelöversättningen;

herr *Westerström m. fl.*, nr 128, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående väckande hos barn och ungdom av intresse för sparsamhet;

herr *Molin* i Dombäcksmark, nr 195, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för vård och tillsyn åt ännu kvarvarande milstolpar; och

herrar *Molin* i Dombäcksmark och *Öberg*, nr 196, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för ordnande och framtida förvaring av kommunala arkivalier.

Till *andra tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Persson* i Västervik *m. fl.*, nr 10, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående framläggande för riksdagen av förslag till en livsmedelslag;

herr *Osberg*, nr 58, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående reglering av provinsialläkares och distriktsveterinärers arvoden;

herr *Ericsson* i Vallsta *m. fl.*, nr 124, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående spisordningen för flottans värnpliktiga manskap;

herr *Hildebrand m. fl.*, nr 132, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ett snabbare utvecklande av kylhusväsendet;

herr *Lindhagen*, nr 188, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående

den personliga frihetens värnande mot psykiatrisk läkarpraktik, som går utöver sin kompetens och befogenhet;

herr *Åkerman m. fl.*, nr 194, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande av mera likartade inkvarteringsförhållanden för arméns gifta underofficerare.

Till *tredje tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Lübeck m. fl.*, nr 2, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för underlättande av vintertrafiken utmed norrlandskusten och på de norrländska hamnarna;

herr *Welin*, nr 26, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av möjlighet för mottagare av med efterkrav eller postförskott belagt gods att i visst avseende skydda sin rätt;

herr *Pålsson*, nr 29, angående frihet från avgift för telefonsamtal till länets residensstad från apparater i länet;

herr *Sommelius*, nr 51, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot obilligt begränsande av telefonsamtalens avgiftsfrihet;

herr *Söderberg* i Hobborn, nr 52, om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan att förslag till ändringar i gällande telefonreglemente eller till nytt sådant må för prövning föreläggas riksdagen;

herr *Olausson m. fl.*, nr 122, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för hushållningssällskap att använda tjänstefrimärken och tjänstebrevkort;

herrar *Eurén* och *Åkerlindh*, nr 125, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående rätt för vissa kommunala förtroendemän att i tjänsterenden begagna tjänstefrimärken och tjänstebrevkort;

herr *Åkerlund*, nr 129, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande lämpligheten att vid fastställelse av taxor för trafik å enskilda järnvägar meddela vissa föreskrifter m. m.;

herrar *Thore* och *Hellberg* i Ljungskile, nr 134, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utfärdande av bestämmelser rörande förhyrning och registrering av personalen å vissa maskindrivna trålfartyg;

herr *Nilsson* i Linnås, nr 149, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om statens inlösande av västra centralbanan.

Till *fjärde tillfälliga utskottet* torde få överlämnas motioner av:

herr *Åkerlund m. fl.*, nr 12, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till hämmande av genom handel med jordegendom uppkommande vanhävd å sådan egendom m. m.;

herr *Lindman m. fl.*, nr 30, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till varaktigt befrämjande av en planmässig nationell kraft- och bränslepolitik;

herr *Ingvarson*, nr 109, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående frigivande av laxfisket i Mörrumsbukten;

herrar *Kloo* och *Ingvarson*, nr 133, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona örlogsvarvs ställande under civil ledning;

herrar *Olausson* och *Carlson* i Herrljunga, nr 189, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lättnader för kommunerna i dem genom den allmänna pensionsförsäkringen förorsakade utgifter;

herrar *Helger* och *Berg* i Munkfors, nr 190, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i grunderna för underbefällets vid armén befordran; och

herr *Jönsson* i Fridhill, nr 191, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till förhindrande att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier.

Till femte tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Lundblad*, nr 25, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av ett lämpligare system än det nu tillämpade för avlönande av allmänna åklagare och med dem likställda;

herr *Kajser*, nr 28, angående omarbetning av gällande reglementariska föreskrifter för riksdagen;

herr *Ingvarson*, nr 60, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående de flottans s. k. A-klass tillhörande värnpliktiges tjänstgörings- och avlöningsförhållanden;

herr *Molin* i Dombäcksmark, nr 127, angående sättet för utdelandet till riksdagens ledamöter av statistiskt tryck m. m.;

herr *Sterne*, nr 130, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser om justering av vågar, som användas i allmänna handeln; och

herr *Johanson* i Gäre, nr 131, om skrivelse till Kungl. Maj:t rörande viss ändring i förordningen angående ersättning till förrättningsmän för utmätning i enskilda mål m. m.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 11.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Berg* i Munkfors, nr 199, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utvidgning av visst vederbörande militärbefäl lämnat be- myndigande beträffande värnpliktige, som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst;

herr *Magnusson* i Skövde, nr 200, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utjämning av kostnaderna för anslutning till rikstelefon- nätet; och

herr *Eriksson* i Grängesberg, nr 201, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående reformering av fängelseväsendet.

Dessa motioner bordlades på begäran.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

Andra kammarens protokoll 1916. Nr 13.

§ 13.

Upplästes ett till kammaren inkommet, så lydande läkarbetyg:

Att riksdagsmannen herr David Norman på grund av sjukdom (tbc. pulm.) är förhindrad att tillsvidare deltaga i riksdagsarbetet intygas.

Stockholm den 27 januari 1916.

Israel Holmgren,
leg. läk., professor.

§ 14.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr		under 10 dagar fr. o. m. den 3 febr.,				
	<i>Räf</i>		»	»	»	»
»	<i>Jönsson</i> i Mårdslycke	» 6	»	»	»	» 3 »
»	<i>Andersson</i> i Altofta	» 8	»	»	»	» 5 »
»	<i>Svensson</i> i Torlarp	» 6	»	»	»	» 3 »
»	<i>Janson</i> i Bråten	» 6	»	»	»	» 3 »
»	<i>Öberg</i>	» 10	»	»	»	» 5 »
»	<i>Hellberg</i> i Ljungskile	» 7	»	»	»	» 4 »
»	<i>Gabrielsson</i>	» 5	»	»	»	» 4 »
»	<i>Larsson</i> i Kroken	» 8	»	»	»	» 4 »
»	<i>Hansson</i>	» 8	»	»	»	» 4 »
»	<i>Lindstam</i>	» 6	»	»	»	» 5 »
»	<i>Strid</i>	» 7	»	»	»	» 4 »
»	<i>Henrikson</i>	» 2	»	»	»	» 4 »
»	<i>Elisson</i>	» 10	»	»	»	» 4 »
»	<i>Magnusson</i> i Skövde	» 6	»	»	»	» 3 »
»	<i>Eriksson</i> i Grängesberg	» 3	»	»	»	» 3 » och
»	<i>Larsson</i> i Bondarve	» 8	»	»	»	» 4 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4,17 e. m.

In fidem
Per Cronvall.